

Mateřská centra, kvalitativní výzkum zkušeností s jejich zakládáním

Radka Dittrichová

Bakalářská práce
2007

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Radka DITTRICHOVÁ**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Vliv mateřských center na společnost a jejich přínos společnosti**

Zásady pro vypracování:

Zpracování teoretické části práce.

Příprava a zpracování praktické, výzkumné části.

Závěr a doporučení.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **KOLÍNSKÁ, Rut. Mateřská centra. Praha: Pražské matky 1995. ISBN 80-901864-0-8**
2. Kolektiv autorů. **Ženy a muži v datech. Praha: MPSV a ČSÚ 2005. ISBN 80-250-1092-9**
3. **MOŽNÝ, Ivo. Moderní rodina. 1990. ISBN 80-7029-018-8**
4. **HAMPLOVÁ, Dana, RYCHTAŘÍKOVÁ, Jitka, PIKÁLKOVÁ, Simona. České ženy: vzdělání, partnerství, reprodukce a rodina. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2003. ISBN 80-7330-040-0 : Kč 82,00 MOŽNÝ, Ivo L 4443**
5. **MATOUŠEK, Oldřich. Rodina jako instituce a vztahová síť. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993. ISBN 80-901424-7-8**

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Rut Kolínská

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

23. února 2007

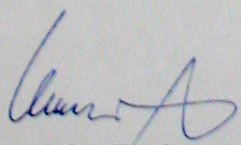
Termín odevzdání bakalářské práce:

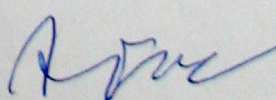
25. května 2007

Ve Zlíně dne 23. února 2007

L.S.

Ing. Jitka Chudarová
pověřená děkanka

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Tématem mé bakalářské práce jsou mateřská centra (dále jen MC). V teoretické části se zaměřuji na definici pojmu mateřské centrum, uvádím stručnou historii těchto neziskových zařízení a principy existence MC. V jedné kapitole popisuji postup při zakládání MC. Tématem výzkumu v praktické části práce jsou zkušenosti matek, které během své mateřské dovolené MC zakládaly nebo spoluzakládaly. S těmito ženami jsem dělala rozhovory.

Klíčová slova: Mateřské centrum, mateřská dovolená, rodičovská dovolená, trávení volného času matek, trávení volného času nejmenších dětí, občanská společnost.

ABSTRACT

Main subject of my bachelors thesis are motherhood centers (thereinafter MC). In theoretical part of my thesis, I'm focusing at the definition of MC, introducing brief history of those non-profit organizations and principals of MC existance. One chapter is dedicated to disclosure of procedure how to establish MC. The research theme in practical part of my thesis is directed at experience of mothers which during theirs motherhood leave those MCs have found. With those women I made my interviews.

Keywords: Motherhood center, motherhood leave, mothers free time spending, spending free time of youngest children, civil society.

Děkuji Rut Kolínské za poskytnutí mnoha důležitých informací, materiálů a předání zkušeností s dlouhodobou prací pro mateřská centra.

Děkuji „respondentkám“- matkám od rodin, které kromě běžných povinností poskytují svůj čas pro tak užitečnou věc jakou jsou mateřská centra. Děkuji za ochotu a jejich čas strávený setkáním a umožněním vzniku rozhovorů do mé práce.

Děkuji mé rodině za podporu a pomoc po celou dobu mého studia.

Motto:

„ Skutečný optimismus nespočívá v přesvědčení, že všechno půjde dobře, ale v názoru, že ne všechno půjde špatně.“ Jean Dutourd

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 MATEŘSKÁ CENTRA	10
1.1 JEDNA Z MOŽNÝCH DEFINIC MC.....	10
1.2 HISTORIE MATEŘSKÝCH CENTER.....	11
1.3 CO MATEŘSKÁ CENTRA NABÍZEJÍ.....	11
2 SÍŤ MATEŘSKÝCH CENTER V ČR, MINE, GROOTS INTERNATIONAL, HUIROU COMMISSION	12
2.1 Síť MC v ČR.....	12
2.1.1 PREZIDIUM SÍTĚ.....	13
2.1.2 KAMPAŇ SPOLEČNOST PŘÁTELSKÁ RODINĚ.....	13
2.1.3 FINANČNÍ PODPORA SÍTĚ.....	14
2.2 MINE, GROOTS INTERNATIONAL, HUIROU COMMISSION.....	14
3 POSTUP PŘI ZAKLÁDÁNÍ MATEŘSKÉHO CENTRA	16
3.1 „NEJČASTĚJŠÍ PRŮBĚH PROCESU OD PRVOTNÍHO NÁPADU K REALIZACI.....	16
3.1.1 ZALOŽENÍ A REGISTRACE OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ.....	16
3.1.2 HLEDÁNÍ SPONZORŮ – FUNDRAISING.....	17
II PRAKTICKÁ ČÁST	19
4 METODOLOGIE VÝZKUMU	20
4.1 CÍL VÝZKUMU.....	20
4.2 METODA VÝZKUMU	20
4.3 ORGANIZACE VÝZKUMU	20
5 ROZHOVORY	22
5.1 ROZHOVOR SE ŠTĚPÁNKOU PHILIPOVOU	22
5.2 ROZHOVOR S PETROU ŠTĚPOVOU	24
5.3 ROZHOVOR S JITKOU KLINKEROVOU	27
5.4 ROZHOVOR S LENKOU KLÍMOVOU.....	30
5.5 ROZHOVOR S RUT KOLÍNSKOU	33

6	ZHODNOCENÍ OTÁZEK	38
6.1	CO MĚ V ODPOVĚDÍCH ZAUJALO.....	38
	ZÁVĚR.....	40
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	41
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	42
	SEZNAM PŘÍLOH.....	43

ÚVOD

Mateřská centra v posledních několika letech zažívají boom. Od založení prvního mateřského centra v ČR uplynulo už 15 let. Od té doby vzniklo úsilím maminek asi 214 dalších center. Tato nezisková sdružení vznikají z potřeby lidí sdružovat se, pomáhat si, předávat si rady a informace a v neposlední řadě společně řešit problémy životních podmínek v obci.

V první kapitole teoretické části práce vysvětluji pojem MC, uvádím co mateřská centra nabízejí a jaká je jejich historie. V druhé kapitole se zaměřuji na funkci Sítě MC v ČR a na mezinárodní organizace, které centra sdružují. Ve 3. kapitole uvádím možný postup při zakládání center.

V praktické části práce jsou uvedeny rozhovory s ženami, které mateřská centra zakládaly.

Sama jsem momentálně s malou dcerou na rodičovské dovolené a proto mě možnosti zpestření tohoto krásného období života zajímají. Na MC je bezvadné to, že člověk se může aktivně zapojit do dění a zkusit si věci, které by si třeba jinde nezkusil.

První MC vzniklo v roce 1981 v Něnecku. Nyní už se „strom mateřských center“ rozrostl do 15- ti zemí světa. V každé zemi má svůj význam. V Bosně a Hercegovině pomáhá napravovat problémy způsobené válkou, v Keni pomáhá řešit chudobu a u nás zpříjemňuje život dětem a jejich maminkám.

Doufám, že tato práce pomůže k pochopení významu mateřských center pro naši společnost.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MATEŘSKÁ CENTRA

1.1 JEDNA Z MOŽNÝCH DEFINIC MC

„MC vznikají jako klasický příklad aktivit občanské společnosti z potřeby a zájmu občanů. Nezáleží na jejich právní subjektivitě, mohou být samostatným občanským sdružením nebo pod záštitou jiné organizace. Důležité je, aby zůstala otevřená a dostupná všem sociálním skupinám.“(<http://www.materskacentra.cz/>)

„MATEŘSKÉ CENTRUM:

- zřizují zpravidla matky na mateřské dovolené, zároveň se podílejí na jejich samosprávě a zajišťují programy
  - umožňuje matkám s malými dětmi vyjít z izolace, kam se celodenní péči o dítě dostávají
  - posiluje mateřskou roli ženy
  - pomáhá ženám udržovat jejich profesní orientaci a posiluje jejich sebevědomí
  - je založeno na principu rodinné svépomoci
  - poskytuje společenství, solidaritu a otevřenost všem generacím
  - je místem, kde jsou děti vítány
  - děti tu nacházejí pirozené společenství vrstevníků a vidí svoji matku v jiné roli než v domácnosti
  - má neformální charakter
  - pomáhá nalézat nové přátele
  - vzniká dobrovolnou činností občanů
  - přispívá k rozvoji občanské společnosti
  - podněcuje zájem o životní prostředí
  - bývá odrazovým můstkem k aktivní účasti v komunální politice
- „(<http://www.materskacentra.cz/>- buletin k 10. Výročí vzniku MC v ČR)

1.2 HISTORIE MATEŘSKÝCH CENTER

První mateřské centrum vzniklo v Německu v roce 1981. Od té doby se idea MC rozšířila do 15 zemí světa včetně České republiky. MC v ČR letos slaví 15 let od založení 1. centra – MC YMCA Praha. V roce 2001 vzniklo občanské sdružení Síť MC v ČR, které jednotlivá centra sdružuje a pomáhá jim v jejich činnosti. Ve stejném roce vznikla spojením českých a německých center celosvětová síť MC – MINE. Ta v tuto chvíli sdružuje přibližně 750 světových center. U nás v tuto chvíli funguje asi 214 center.

1.3 CO MATEŘSKÁ CENTRA NABÍZEJÍ

„Činnost mateřských center je velmi pestrá, přesto se dají vyzorovat společné znaky:

- všechna mateřská centra nabízejí kroužky pro děti
- všechna mateřská centra vzdělávají svoje návštěvnice formou přednášek a seminářů
- většina mateřských center neomezuje svoji činnost pouze na pravidelné termíny v týdnu, ale pořádá pro svoje členy víkendové akce – např. Mikulášské zábavy, karnevaly... „

(<http://www.materskacentra.cz/>)

Kromě běžného provozu centra dělá většina MC projekty „navíc“. Jde například o spolupráci MC Balónek s Fakultní Thomayerovou nemocnicí, která vede ke zlepšení podmínek hospitalizovaných dětí. Dále například spolupráce s obcí při budování dětských hřišť a mnoho jiných projektů.

2 SÍŤ MATEŘSKÝCH CENTER V ČR, MINE, GROOTS INTERNATIONAL, HUAIROU COMMISSION

Postupem času, jak se mateřská centra rozrůstala, vyvstala potřeba spolupráce mezi jednotlivými centry. Tento úkol, vedle řady dalších úkolů, plní od roku **2001 Síť mateřských center v ČR.**

V tomtéž roce kdy vznikla Síť MC v ČR, tedy v roce 2001, vznikla také mezinárodní síť MC, **MINE**. Jedním ze spoluzakladatelů byla i Síť MC v ČR.

2.1 Síť MC v ČR

„Síť mateřských center v České republice je občanské sdružení, které sdružuje členy (jednotlivá mateřská centra) za účelem:

- koordinovat, propagovat a rozšiřovat hnutí MC v ČR a jeho zapojení do mezinárodních organizací
- posilovat hodnoty rodiny, úlohy rodičů a mateřské role ženy ve společnosti
- podporovat právní ochranu rodiny, mateřství a rovných příležitostí mužů a žen“
(<http://www.materskacentra.cz/>)

V tuto chvíli Síť sdružuje přibližně 214 mateřských center. Ne všechna centra která vzniknou jsou členy Sítě. Nevíme tedy přesný počet všech center v republice.

Mezi hlavní úkoly Sítě patří:

- koordinace mateřských center v České republice
- podpora a metodické vedení nově vznikajících MC
- konzultace a poradenství pro již fungující centra
- rozšiřování povědomí veřejnosti o MC
- spolupráce se státními i nestátními organizacemi
- spolupráce s partnerskými organizacemi v zahraničí
- spolupráce s médii
- reprezentace MC navenek v ČR i zahraničí
- dokumentace společných akcí a vedení archivu o činnosti jednotlivých MC

- pořádání seminářů, konferencí, kongresů s tematikou MC
- pořádání celorepublikových akcí
- podíl na práci Huairou komise OSN
- podíl na práci GROOTS fundraising“

(<http://www.materskacentra.cz/>)

2.1.1 PREZIDIUM SÍTĚ

Prezidentka – Rut Kolínská, know how mateřských center, vize a strategie, PR a spolupráce s médii, politické lobby- členka rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů, členka správní rady MINE atd.

1. Víceprezidentka - Leona Hozová, finanční řízení, rozpočet, hledání finančních zdrojů

Víceprezidentka – Dagmar Hamalová, psaní a řízení projektů sítě

Víceprezidentka – Dana Hubálková, vnitřní komunikace v Síti, řízení krajských koordinátorek

Víceprezidentka – Klára Rulíková, metodické vedení kanceláře, personální agenda

Síť mimo jiné organizuje různé kampaně a projekty. Z mého pohledu je jednou z nejzajímavějších kampaň Společnost přátelská rodině.

2.1.2 KAMPAŇ SPOLEČNOST PŘÁTELSKÁ RODINĚ

„Ocenění Společnost přátelská rodině je zaměřeno na posílení rodiny ve společnosti a na podporu prorodinné politiky.“ (<http://www.materskacentra.cz/>)

Ti, kdo podporují rodinu bezbarierovými přístupy, rodinnými slevami či snahou o zachování zdravého životního prostředí, mohou získat certifikát Společnost přátelská rodině. Síť od kampaně očekává, že přispěje ke zvýšení společenské prestiže rodiny. Jednotlivá MC, která jsou rozestá po celé republice, mohou touto kampaní povzbudit k prorodinným aktivitám široké okolí.

Navrhovateli na ocenění mohou být uživatelé, tedy rodiny, nebo i přímo ti, kdo by chtěli ocenění získat. Mezi navrhovanými mohou být společnosti a organizace státní i soukromé, poskytující služby- např. kulturní instituce, úřady, nemocnice, školy atd. Mezi výherci v minulosti byli např. dětské kardiocentrum FN Motol, Ikea Česká republika, památník Karla Čapka Strž, Galerie Rudolfinum Praha, cukrárna Písek, knihovna Karla

Dvořáčka Vyškov a mnoho dalších.

2.1.3 FINANČNÍ PODPORA SÍTĚ

Síť je podporovaná např. těmito organizacemi:

Bernard van Leer Foundation

2.2 MINE, GROOTS INTERNATIONAL, HUAIROU COMMISSION

MINE – Mother Centers International Network for Empowerment – mezinárodní síť MC.

Potřeba koordinovat vzájemnou spolupráci a potřeba výměny zkušeností mezi MC z různých koutů světa vedla představitelky německých a českých MC Moniku Jaeckel, Rut Kolínskou a Andreu Laux k založení mezinárodní sítě MC MINE.

MINE sdružuje asi 750 center z 15 zemí světa (Německo, České republiky, Itálie, Švýcarsko, Slovensko, Bulharsko, Bosny a Hercegoviny, USA, Kanada, Keni, Filipíny a dalších).

GROOTS INTERNATIONAL (Grassroots Organizations Operating Together In Sisterhood) je světové sdružení svépomoci ženských skupin. Síť je jejím členem od roku 1999.

HUAIROU COMMISSION sdružuje jednotlivé sítě ženských organizací. Síť MC v ČR se podílí na činnosti Huairou komise prostřednictvím členství v Groots International.

MINE – Světová síť MC

3 POSTUP PŘI ZAKLÁDÁNÍ MATEŘSKÉHO CENTRA

Zakládání centra může být časově velmi náročné. Délku celého procesu zakládání ovlivňuje mnoho faktorů. Proces může trvat půl roku nebo třeba tři roky. Je potřeba s tím počítat a nevzdávat to.

Síť MC v ČR v publikaci k 10.výročí MC v ČR doporučuje jako nejčastější tento průběh:

3.1 „NEJČASTĚJŠÍ PRŮBĚH PROCESU OD PRVOTNÍHO NÁPADU K REALIZACI

1. Seznámení iniciátorů MC (zakládajících maminek)
2. Vypracování projektu
3. Pedložení projektu místnímu úřadu
4. Vhodná právní forma – Občanské sdružení :
  - a) sepsání stanov
  - b) registrace na MV a přidělení IČO
  - c) registrace na Finančním úřadě
  - d) zřízení účtu
5. Hledání sponzorů (- funguje lépe až po založení OS)
6. Dle situace hledání prostor (neposkytne-li přímo místní úřad)
7. Úpravy prostor, příprava, zařizování, plánování fungování
8. Slavnostní zahájení

(Zejména body . 4, 5, 6 mohou mít jiné pořadí.)“ (<http://www.materskacentra.cz/>)

K bodu 4. – Není vždy nutné zakládat vlastní organizaci, je možné si domluvit záštitu pod už existující organizací.

K bodu 5. – K hledání sponzorů Rut Kolínská radí, že tady platí lidové přísloví „dobrá hospodyňka pro pírkou přes plot skočí“

Nepostradatelnou složkou fungujícího MC je medializace. Tady Rut Kolínská zdůrazňuje, že žádný dobrý projekt se „neprodá“ sám.

3.1.1 ZALOŽENÍ A REGISTRACE OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ

Při zakládání a registraci OS je třeba se řídit zákonem 83/1990 Sb. o sdružování

občanů.

Výňatek ze zákona 83/1990 Sb. o sdružování občanů, § 6:

(1) Sdružení vzniká registrací.

(2) Návrh na registraci mohou podávat nejméně tři občané, z nichž alespoň jeden musí být starší 18 let (dále jen "přípravný výbor").¹⁾ Návrh podepíší členové přípravného výboru a uvedou svoje jména a příjmení, data narození a bydliště. Dále uvedou, kdo z členů starších 18 let je zmocněncem oprávněným jednat jejich jménem. K návrhu připojí stanovy ve dvojím vyhotovení, v nichž musí být uvedeny:

a) název sdružení,

b) sídlo,

c) cíl jeho činnosti,

d) orgány sdružení, způsob jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení,

e) ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem,

f) zásady hospodaření.

(3) Pokud stanovy neurčují něco jiného, jedná jménem sdružení až do vytvoření orgánů uvedených v odstavci 2 písm. d) přípravný výbor.

(4) Název sdružení se musí výrazně lišit od názvu právnické osoby, která již vyvíjí činnost na území České republiky, od názvu orgánu veřejné moci České republiky, od názvu mezinárodní organizace, jejího orgánu nebo její instituce a od názvu Evropské unie a jejích orgánů; název sdružení musí obsahovat označení "občanské sdružení" nebo zkratku "o. s.".

(http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_p=6&PC_8411_l=83/1990&PC_8411_ps=10#10821)

3.1.2 HLEDÁNÍ SPONZORŮ – FUNDRAISING

Mateřská centra fungují částečně na principu samofinancování - z členských poplatků, symbolických poplatků za pobyt atd. Bez finanční podpory z venčí by se centrum těžko užívalo. Mateřská centra získávají na některé své projekty a aktivity a finance z různých grantů a od sponzorů.

„**Fundraising** – profesionální, cílená, organizačně i časově promyšlená aktivita zaměřená na vyhledávání sponzorů a získávání finančních prostředků na podporu veřejně

prospěšné či dobročinné činnosti. Získávání finančních prostředků je složitý proces zapojování veřejnosti do projektu, který reaguje na lidské potřeby a je hoden finanční podpory.“ (Poláčková Z., 2005, s.10)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

4.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu bylo zjistit pomocí rozhovorů s 5-ti respondentkami zkušenosti těchto žen se zakládáním mateřského centra. Šlo mi o to zjistit jednak konkrétní informace o tom kolik respondentkám bylo let při zakládání, jakou měly podporu v okolí, jaké mají vzdělání a mnoho dalšího. Zároveň jsem chtěla zjistit jejich dojmy, pocity, hezké i nepříjemné vzpomínky na dobu zakládání jejich centra.

4.2 Metoda výzkumu

Za metodu výzkumu jsem si zvolila rozhovor. Metoda rozhovorů umožňuje kromě zjišťování holých dat lepší pochopení a náhled do celého problému. Připravila jsem si 15 otázek na které ženy odpovídaly. Rozhovoru jsem však nechávala volnější průběh a když respondentka odbočila trochu mimo z otázky, nechala jsem ji mluvit, a byla jsem ráda, že mám možnost širšího vhledu a pochopení souvislostí. Po zodpovězení základních otázek jsem respondentkám nabídla, aby případně doplnily, co by rády řekly a co se neobjevilo v mých otázkách. Tyto doplňující informace jsou pod rozhovorem jako dodatek. Pro Rut Kolínskou, jakožto zakladatelku prvního MC u nás a prezidentku Sítě MC v ČR, jsem měla několik otázek navíc. Z těchto otázek nebudu dělat žádný závěr, jsou pouze zpestřením.

Při výběru respondentek jsem se snažila, i při tak malém vzorku 5- ti dotazovaných, o pestrost výběru. Jedna z respondentek je z menšího města, jedna z městské části která se podobá spíš malému městu, tři další jsou z vnitřní Prahy. Různý byl věk respondentek a doba kdy centrum zakládaly. Výzkumný vzorek byl pouze 5 respondentek, není tedy možné závěry zobecňovat, jde pouze o zkušenosti těchto konkrétních žen. Částečně jsem se inspirovala knihou Jana Hendla: Kvalitativní výzkum- základní metody a aplikace.

4.3 Organizace výzkumu

S ženami jsem se nejprve telefonicky spojila a domluvila termín a místo setkání. Se třemi resp. jsme se sešly přímo v MC. S Jitkou Klinkerovou, která už v MC nepůsobí jsme šly do restaurace a Rut Kolínskou jsem navštívila v kanceláři Sítě. Rozhovor jsem vždy

nahrávala na diktafon. Přepisovat rozhovory nahrávané v MC nebyl snadný úkol. Dění v MC je opravdu bujaré.

Potěšila mě veliká ochota ze strany respondentek k tomu se sejít a rozhovor mi umožnit. Překvapovala mě jejich pružnost, která je při tolika aktivitách opravdu obdivuhodná.

5 ROZHOVORY

5.1 Rozhovor se Štěpánkou Phillipovou

Klub maminek Balónek, Praha – Modřany, 10 let činnosti

1. V jakém roce jste MC zakládaly?

MC Balónek se zakládal v roce 1996, vznikl pod církevní mateřskou školkou Studánka KTERÁ a v roce 2007 vzniklo kolem MC občanské sdružení.

2. Kde?

MC Balónek je v Praze 12, Ke kamíku.

3. Kolik vám tehdy bylo let?

Bylo mi zhruba 27/28 let.

4. Měla jste v té době děti? Kolik? Jak starých?

V té době jsem měla 2 děti a v průběhu dalších let se mi narodilo třetí.

5. Jaké máte vzdělání? Souvisí nějak s prací v MC?

Vzdělání mám vysokoškolské – speciální pedagogika.

6. Co vás vedlo k tomu MC založit?

Vedlo mě k tomu to, že jsem hravá, vždycky jsem měla nějaké aktivity pro kamarádky a kamarády, ale hlavně pro děti, takže jsem k tomu měla blízko. Když mě oslovila kamarádka, že tady jsou prázdné jesle a jestli bych nechtěla něco rozjet, tak jsem souhlasila. Tady bych chtěla zmínit ten trochu jiný systém. S tím, že se vedle nich ruší jesle přišla církevní mateřská školka (dále jen CMŠ). Oni věděli, že vznikají MC, takže to bylo víc skupin dohromady a podařilo se prosadit, že ten objekt nebude komerčně využitý ale že bude pro potřeby MC. Takže jsem nemusela bojovat o prostor a ještě s Pavlou Bažantovou z CMŠ jsme se to snažily dávat dohromady. Potom začali pomáhat rodiče dětí z CMŠ, dalo se to do novin a v té době nám i obec byla hodně nakloněná. Dostali jsme nájemné 1000,- Kč ročně, což je směšné, tehdy jsme měli placené i energie ale teď už si je musíme platit sami. Takže to bylo úžasné. Proto se to tady dobře rozjelo, neztratily jsme spoustu energie bojem o ten prostor. Zás na druhou stranu, když se to MC předává a přichází noví lidé, tak mají dojem, že je to zajaté a že se musí něco změnit. Svým

způsobem ti lidé by rádi někde začínali aby to bylo jejich. Není jednoznačné co je dobře, vždycky je dobré když to prostředí je otevřené a může se to nějak měnit.

7. Co jste od toho očekávala? Naplnila se vaše očekávání?

Očekávala jsem od toho, že bude místo pro setkávání a pro aktivity, které člověk jinak nemůže prosadit. Aby někde vzniklo pískoviště, když přijde někam Phillipová, že chce pískoviště, tak ho prosazuje daleko hůř než když přijde MC za kterým je záštita. Tak se to daleko lépe prosazuje a je tady opravdu úžasný prostor pro děti a pro rodiče. A protože jsem měla děti už když jsem byla na výšce a byla jsem taková aktivní a chtěla jsem pracovat, tak jsem od toho očekávala to, že budu využita.

8. Jaká byla podpora ve vašem okolí (kamarádi, rodina)?

Všechny kamarády jsem do toho zatáhla a rodina mě podporovala, proto jsem to zvládala. Já vim z jiných MC, že tam u nějakých holek došlo i k rozvodu. Ono to zabere pomalu celého člověka a tam kde ten manžel s tím nesouhlasí, tak tam dochází i k rozvodům, na to bych ráda upozornila, dát si na to pozor. Je to šílenýho času co tomu člověk věnuje a jde to na úkor té rodiny a manželé to někdy strašně těžce nesou.

9. Začínala jste s tím sama nebo s kamarádkami? S kým?

Začínala jsem s tou Pavlou Bažantovou, pak tady byla řada dalších lidí, ale organizovaly jsme to my dvě, tím že jsme každý den tady byly a rozepisovaly co je potřeba dělat. K tomu se potom jednorázově přidávaly maminky, že s tím a tím pomůžou.

10. Co vás zklamalo?

Řekla bych, že člověk pořád naráží na přístup úřadů s tím co si myslí že se tady děje. Mnoho úředníků nechápe, že se tady pracuje třeba i zadarmo a nikdo na tom nevydělává. Co mě potom hodně zklamalo je, že se stává, že se tady krade. Nedá se moc poznat kdo to je, protože ten prostor je pořád otevřený a může sem chodit kdokoliv. Ztrácejí se věci od hraček počínaje až po finanční obnosy těžce získané. Na to bych ráda upozornila, mě se tady za těch 10 let ztratilo už mnoho věcí, pak je to člověku moc líto, protože sem pomalu chodí jak domů.

11. Co vás při zařizování naopak potěšilo?

Potěšilo mě to, že se tu stahují aktivní lidé, já jsem se díky MC seznámila s úžasnými lidmi, kteří hledají aktivitu. Je to něco jiného než si sednout na pískoviště a povídat si o včerejším seriálu. Dále, že se podařilo účastnit v různých typech projektů, jako MC máte

větší možnost ovlivnit nějaké věci.

12. Byla jste v obci kde jste MC zakládala nově přistěhovalá nebo starousedlík?

Já jsem místní, bydlela jsem dřív kousek odsud a přestěhovala jsem se do jiné části ale pořád to mám relativně blízko.

13. Věnujete se MC ještě dnes? Proč?

Já jsem to od roku 1996 do roku 2000 vedla tady to MC a potom jsme to s kamarádkou předaly, pak jsem se věnovala projektu spolupráce s nemocnicí a teď se nám podařilo před rokem a půl napsat projekt na sdílené úvazky. Když děti vyrostou, tak je potřeba jít do práce, nebo se někam odsunout v rámci MC. Když už to není aktuální pro vaše děti, tak je dobře předat to někomu dalšímu.

14. Dá se ve vašem MC počítat s finanční odměnou?

Teď z EU nějaké peníze jdou, ale je to administrativně náročné.

Kdyby sem někdo přišel kvůli finančním odměnám tak to by potom taky asi rychle odešel. Tady je spíš ta satisfakce, že člověk dělá něco co ho rozvíjí.

15. Měla jste dříve zkušenost s organizováním práce ostatních?

S prací ostatních ne, ale byla jsem oddílová vedoucí, takže jsem organizační schopnost měla. Měla jsem mnoho energie, protože na výšce se mi narodilo první dítě, takže jsem vlastně nikdy nepracovala. Až teď jsem rok a půl zaměstnaná tady v MC.

5.2 Rozhovor s Petrou Štěpovou

MC Dobříšek, Dobříš, 6 let činnosti

1. V jakém roce jste MC zakládaly?

2001

2. Kde?

Dobříš, cca 8000 obyvatel, město nedaleko Prahy, Středočeský kraj. MC sídlí v prostorách pastoračního centra.

3. Kolik vám tehdy bylo let?

28 let

4. Měla jste v té době děti? Kolik? Jak starých?

Jeden syn, 9 měsíců

5. Jaké máte vzdělání? Souvisí nějak s prací v MC?

Střední zdravotnická škola (zuby).

6. Co vás vedlo k tomu MC založit?

Potřeba s někým komunikovat, sdílet. Nebýt izolovaná. Mít možnost se někde potkat, nejen na pískovišti nebo když jdu na nákup. Asi tak.

7. Co jste od toho očekávala? Naplnila se vaše očekávání?

Nečekala jsem že mi to vezme tolik času, veškerý volný čas můj a mojí rodiny. Ale jinak když sčítám výhody a nevýhody tak mi to určitě víc dává.

8. Jaká byla podpora ve vašem okolí (kamarádi, rodina)?

Od partnera určitě velká, bez toho to nejde. (*Manžel pani Štěpové je psycholog, Gestal terapeut. Kromě jiných aktivit pro MC nedávno vedl zážitkový seminář „Možné překážky ve spolupráci mezi lidmi a jak je zvládat“.*)

Moje sestra se zapojila, ale nepodařilo se mi do toho zatáhnout moje kamarádky. Ony sem chodí, užívají to, ale nejsou to typy, který by se tomu chtěly věnovat a obětovat a dát se.

9. Začínala jste se zakládáním sama nebo s někým? S kým?

Nás bylo na začátku asi 10. Tři jsme to zaštiťovali.

Asi nikdo s tím nezačíná sám, že?

No, někdy jo. Třeba v Milovicích byla jedna maminka, a té sem poradila ať si dá inzerát protože se tam přistěhovala, neznala nikoho a dala si inzerát a přes ten inzerát teprve našla ty další. Na to musí být minimálně tři, ze zákona, na založení občanského sdružení.

10. Co vás zklamalo?

Nedostatek dobrovolníků. Pořád převyšují v naší společnosti lidi, kteří jsou jakoby konzumenti. Kteří budou vždycky rádi využívat a zaplatí si rádi to co druhý připraví. Myslím, že ve všech sférách je málo lidí kteří by fungovali dobrovolně.

Možná taky to, že se nám do dneška nepodařilo sehnat větší prostory.

Myslela jsem si o sobě, že jsem takový kreativec, že tady budu dělat programy. Na mateřský jsem si přivydělávala výrobou šperků a korálků, vydala jsem s kamarádkou i takovou brožurku. Ale nakonec to sklouzlo, že už jsem tady jenom přes ty papíry (*smích*).

Zatím jsem nenašla nikoho komu bych to mohla přehodit. Myslím, že ta administrativa je taková nepopulární.

A je tady nějaká naděje?

Snažíme se. Zapojujeme se do komunitního plánu, takže až se tady bude stavět komunitní centrum, tak se na tom budem podílet projektově.

11. Co Vás při zařizování potěšilo?

Nám na začátku pomohlo, že nám lidi věnovali hračky a nábytek. Když jsme se zeptali, tak nám dali, pomohli, to jo.

12. Byla jste v obci kde jste MC zakládala nově přistěhovalá nebo starousedlík?

Byla jsem starousedlík ale vrátivší se po škole po čtyřech letech. Ty další dvě (*spoluzakladatelky*) byly náplava. Ono je to asi tak půl na půl. (*starousedlíci : náplava mezi zakladatelkami*)

13. Věnujete se MC ještě dnes? Proč?

Věnuji. Já sem v tom našla to že mě to naplňuje ta práce. Nejen proto že je to mateřské centrum, ale v neziskovém sektoru vůbec. Je to uspokojujivé. Prolíná se to i do sociální oblasti, takže můžu ovlivňovat potřeby postižených a jinak handicapovaných. Ten komunitní plán sociálních služeb zahrnuje všechny možné služby. Nejen ty preventivní, jako naše, ale všechny.

14. Dá se ve vašem MC počítat s finanční odměnou?

Teď jo, protože se věnujem grantům a když máme štěstí a vyjdou granty tak se odměňujem. Ale ty odměny a mzdy jsou minimální, většinou jsou na hranici minimální mzdy. A když jsou z toho částečné úvazky tak je vám asi jasný, o jakých je to odměnách.

15. Měla jste dříve zkušenost s organizováním práce ostatních?

Já už jsem byla v nějakých organizacích. Předtím jsem působila v Brontosauru (*ekologická org.*). A s manželem jsme v rámci partnerské výměny měst Dobříše a holandským Mierleo organizovali řemeslný trh. Takže asi měla (*zkušenosti s organizováním*). Ještě jsem byla u zakládání neziskovky pro alergiky a exematiky, Máša.

Dodatek:

Co je docela zajímavé, že dneska už jsou centra rozprostřená skoro všude po takhle velkých obcích a začínají vznikat na úplně malinkatých vesničkách. Teď jak pomáhám, tak se na mě obrací čím dál častěji z menších vesniček. Já mám radost, myslím si, že to vychází z té přirozené potřeby. Tam kde je školka tak možná jednou bude i mateřské centrum jako předškolkové zařízení.

5.3 Rozhovor s Jitkou Klinkerovou

Mc Máta, Praha- Dějvice, 12 let činnosti

1. V jakém roce jste MC zakládaly?

V roce 1995

2. Kde?

V Praze 6, Dejvicích.

Původně jsme byly dole v Dejvicích, Kavkova ulice, to bylo kulturně – sociální centrum kde jsme měli jednu místnost která sama o sobě byla skvělá, protože byla obrovská. Horší to bylo s tím zázemím. Bylo to daleko na záchod a pro vodu. Ten barák se nedal pořádně vytopit, takže tam byla zima. Každou chvíli tam něco nefungovalo. Bylo to takové alternativní kulturní centrum. Byli tam různí výtvarníci, divadelníci, občas tam byl nějaký koncert, Teart Novogo fronta tam tehdy zkoušel. Pak když jsme začli hledat nové prostory tak nám pomohl jeden školský rada z Prahy 6 který nám dal nějaké typy kde to můžem zkoušet a jedním z typů byla právě školka na Červeném vrchu. Je to školka která má jednu třídu pro děti se specifickými potřebami. Tam díky paní ředitelce která nás hodně podpořila. Takže teď je Máta v téhle školce na Červeném vrchu (*také Praha - Dejvice*).

3. Kolik vám tehdy bylo let?

30 let

4. Měla jste v té době děti? Kolik? Jak starých?

Měla jsem jednu dceru, 2 roky starou.

5. Jaké máte vzdělání? Souvisí nějak s prací v MC?

Studovala jsem vysokou školu technického zaměření, obor geodézie

6. Co vás vedlo k tomu MC založit?

Vedlo mě k tomu to, že tam byly prostory a kamarádi, kteří tam vedli kulturně- sociální centrum tak nás v podstatě poprosili nebo pozvali, jestli bysme to s nimi chtěli spoluvyužívat. Pro mé tehdy jedno dítě to nebylo zas až tak výhodné jezdit z Roztok. Ale já jsem tehdy v Roztokách vůbec nikoho neznala, my jsme tam byli přistěhovalí. Neměla jsem tam žádný kontakt, neměla jsem moc možností dělat tehdy něco tam.

7. Co jste od toho očekávala? Naplnila se vaše očekávání?

Já sem to v podstatě brala tak, jako že to jakoby založím, rozběhnu a pak to někomu předám. Jednak mi bylo jasné, že až se to rozběhne tak té mojí Trezce už budou 3, 4 roky a už to pro ní nebude mít smysl. A ani jsem to v těch Dějvicích nechtěla dělat. Kdybych to chtěla dělat tak bych to bývala dělala v Roztokách. Ty začátky v Dějvicích byly hodně rozpačité, hodně i kvůli technickým podmínkám, třeba že tam byla zima, že se pro vodu a na záchod muselo chodit přes celý nevytopený barák. Myslim, že tohle bylo pro spoustu maminek nepřijatelné. Ale pak vlastně docela brzo, hned druhý rok se k nám přidala jedna skvělá maminka, Lenka Šlaufová. Měla holčičku která se hrozně bála. Jí už bylo 6 let, ale nikdy nemohla chodit do školky, ta maminka jí nemohla nikde nechat samotnou, ta holčička dostávala panické záchvaty a pořád se bála. Ta maminka se do toho pustila právě kvůli ní. Mohla vést kroužky a přitom jí mít sebou. Pak když už to bylo na tom „Červeňáku“ tak se o to několik let starala hodně. A i když už ta Jířa chodila do školy tak se o to starala. Ona to potřebovala i kvůli financím protože nemohla jít naplno do práce kvůli Jíře, protože ani jako prvňáčka jí nemohla nechat třeba v družině a musela si pro ni hned jít. Takže to bylo dobré, že jí to pomohlo a mě přitom také moc tou její prací pomáhala. Ona byla hrozně šikovná, uměla vyrábět krásné věci, malovat i šít. Teď už tam není protože Jíře už je dneska 17 let, je z ní dáma. Takže to bylo po těch začátcích, které nebyly moc příjemné takové pozitivní. Já sem třeba dokázala řídit ty úřední věci a sehnat peníze, ale našít záclony, vymyslet jak budou poličky nebo zorganizovat kroužky to sem vůbec neuměla. Hrozně dobře se mě s ní spolupracovalo.

8. Jaká byla podpora ve vašem okolí (kamarádi, rodina)?

Podpora okolí rozhodně byla. Tím, že jsem tehdy dělala s Pražským matkama (*název OS*) tak tam tomu všichni hrozně fandili. Manželovi tomu to bylo celkem jedno, ten se doma

stejně moc nevyskytoval takže mu bylo jedno jestli jsme tam (v MC) nebo jestli jsme doma.

9. Začínala jste s tím sama nebo s kamarádkami? S kým?

Já jsem začínala pod sdružením Pražské matky.

10. Co vás zklamalo?

Nemůžu říct, že by mě vyloženě něco zklamalo. Ten první rok to nefungovalo tak, jak jsem si představovala že by to mělo fungovat. Bylo to kvůli tomu špatnému technickému zázemí které některé maminky nebyly schopné zkousnout. Zas to bylo zajímavé v tom, že tam chodili takoví alternativní lidi.

Moc se to nerozběhlo. Bylo to to hodně dané tím, že tam nebyla perspektiva jestli tam vůbec zůstanem. My jsme věděli, že se stejně budem muset odstěhovat.

11. Co Vás při zařizování naopak potěšilo?

Tak minimálně seznámení s tou Lenkou Šlaufovou. Ta její Jířa ke mě potom chodila do oddílu (*orientační běh*) jako velká.

12. Byla jste v obci kde jste MC zakládala nově přistěhovalá nebo starousedlík?

Já jsem tak vlastně nebydlela, takže...

13. Věnujete se MC ještě dnes? Proč?

Mateřskému centru už se dnes nevěnuji. Ani MC které je v Roztokách se nevěnuji (*od doby zakládání Máty už vzniklo centrum v Roztokách*). V Roztokách vzniklo takové sdružení, Roztoč, které dělá spíš se školníma dětma, ale i předškolníma. Takže dělám hodně tam, už tam dělám 10 let a potřebuji se tomu věnovat.

14. Dá se ve vašem MC počítat s finanční odměnou?

Já si myslím, že je to i jeden z principů. Spousta těch maminek je na tom fakt blbě a je to pro ně příležitost jak si přivydělat. A na druhé straně je spousta maminek které mají peněz dostat a rádi zaplatí za to, že tam můžou to své dítě nechat pohlídat nebo na nějakém krožku na hodinu na dvě. Takže si myslím, že je to takový druh sousedské výpomoci. Určitě si myslím že je dobře když se platí vstupné, kdídně malé. A taky když tam jsou kroužky tak aby se platilo. Stejně jsou to skoro vždycky přijatelné částky pro každého. Sem tam se nějaký grant sežene, ale určitě je dobře, když je nějaké samofinancování k tomu. Může se stát, že nějaký rok se nesežene ani koruna, takže je potřeba aby centrum mělo rezervu aby

dokázalo přežít. My jsme měli na začátku na rozjezd grant na vybavení v té Kavkové. V době kdy jsem to dělala já, tak jsem každý rok sehnala na nájem a na ten základní provoz 20-30 tis. (*tehdy před 12 lety*). Myslím, že to bylo od magistrátu. Všechno, co se vydělalo nebo získalo z příspěvků se mohlo dát na nějaké vybavení a zaplatit lidem co vedli kroužky. Jinak se nikomu nic neplatilo.

15. Měla jste dříve zkušenost s organizováním práce ostatních?

Akorát jsem dělala tábory s Brontosaurom. (*ekolog.org.*)

Dodatek:

1. Co mi přijde zajímavé, co teď jen tak z povzdálí sleduji v Roztokách, že jsou dva směry v koncepci. Je to jednak část maminek které se tam dopoledne sejdou, udělají si kafe, vypustí děti- ty se stavějí na hlavu (*smích*), a povídají si. A já jim to rozhodně neberu. Tohle je taky strašně důležité. Ale mě to nevyhovuje. Pak je druhá část maminek, které tam z tohoto důvodu přestaly chodit. Chtěli by pro děti nějaký program- pouštět draky, péct buřty. Nebo že jedna maminka může vést kroužek a ostatní si můžou jít třeba nakoupit. Mě nebaví půl dne sedět, pít kafe a kecat, mě to nic nepřináší. Já se ráči budu tvářit že dělám program pro děti, ale dělám to vlastně pro sebe protože mě to baví. Myslím, že je dobře když je to vyvážené. Kdo rád sedí u kafe tak přijde třeba v pondělí a ve čtvrtek, kdy se nic nedělá, a kdo má rád program tak přijde v úterý a v pátek.

2. Myslela jste si v době kdy jste centrum zakládala, že budou mít takový ohlas?

Je to samozřejmě úžasné a já jsem doufala, že to tak dopadne. Mě na začátku ten koncept připadal naprosto geniální a smysluplný, že mi přišlo absurdní, že to předtím neexistovalo. To, že centra tak přibývají může být dané i tím, jak se teď lidé hodně stěhují. Přijdou někam, kde nikoho neznají a mají potřebu se s někým seznámit.

5.4 Rozhovor s Lenkou Klímovou

MC Pexeso, Praha 5 – Zbraslav, 1 rok činnosti

1. V jakém roce jste MC zakládaly?

Leden 2006

2. Kde?

Praha 5- Zbraslav. Prostory základní školy.

3. Kolik vám tehdy bylo let?

Mě bylo 33 let a mé kolegyni Michale Bernardové, jsme dvě zakladatelky, bylo asi 35 let.

4. Měla jste v té době děti? Kolik? Jak starých?

Já mám zatím jedno dítě, v době zakládání byly Bětulce 4 roky. Teď čekám druhé dítě.

Michala má 2 děti, Evičce je 5 let a Jáchymovi 2 roky.

5. Jaké máte vzdělání? Souvisí nějak s prací v MC?

Já mám kousek vysokoškolského vzdělání technického. Michala vystudovala sociologii na UK.

6. Co vás vedlo k tomu MC založit?

Vedlo nás k tomu to, že jsme zjistili, že na Zbraslavi nic není. Já jsem se sem přistěhovala, je to 3 roky. Potkali jsme se a řekli jsme si, že je to hrůza, že s dětmi není kam jít. Takže jsme o tom přemýšleli a nakonec jsme to založili. Dali jsme se dohromady ještě s dalšíma třema holkama které nám pomáhali, ale přímo takové ty stanovy a tu legislativu okolo jsme dělali my dvě.

7. Co jste od toho očekávala? Naplnila se vaše očekávání?

Očekávaly jsme od toho že budeme mít kam chodit s dětmi. Já jsem s první dítětem bydlela na Proseku a ač je to velké sídliště, spousta dětí, tak jsem se tam cítila taková odříznutá. Neměla jsem s kým si sdělovat takové ty pocity. V tomhle pexeso splnilo moje očekávání.

8. Jaká byla podpora ve vašem okolí (kamarádi, rodina)?

Rodina mě podporovala hodně. Je to hodně o financích. Já mám partnera který vydělává dostatek peněz. Michala, ty jsou tak normální střední vrstva. Nemaj nouzi, takže jí to nehnało aby šla třeba v roce svého druhého dítěte do práce. Takže jsme mohly věnovat částečně i rodinné finance. Museli jsme toho spoustu obtelefonovat, objet autem... Takže podpora byla hlavně finanční ale trošku i psychická. Ty partneri vždycky do toho tak trošku rýpaj, těžko se srovnávají s tím, že ta žena začíná dělat ještě něco jiného kromě té rodiny. Ale šlo to. Myslim si, že podporu mám a že je na mě partner teď pyšný, že jsme to tak vybudovaly.

9. Začínala jste s tím sama nebo s kamarádkami? S kým?

To už jsem zmiňovala že jsem s tím začínala s Michalou Bernardovou

10. Co vás zklamalo?

Zklamal nás hlavně přístup městské části. Myslely jsme si, že nám půjdou víc na ruku. Že nám pomůžou víc s hledáním prostor. Ty prostory jsme původně myslely že budeme mít nahoře, v bývalých silnicích, ale ten dům byl ve špatném technickém stavu. Musely bychom do toho vložit 7 milionů. Byly jsme mladé OS, město se nám nemohlo upsat na tak dlouhou dobu. Michala se pak sešla s panem ředitelem základní školy a nabídnul nám tady ty prostory. Ze začátku jsme využívaly jen jednu třídu 3x týdně. Pak se začali nabalovat lidi, lektoři se nám hlásili. Teď už máme dopoledne i odpoledne každý den. Je to tady dost vytížené a uvažujeme, že se budeme časem rozšiřovat. Pronajímáme si ještě jednu třídu naproti v budově. Takže zájem o to je. Zbraslav je velké město kde žije spousta lidí s rodinami a maminky chtějí někam chodit a sdílet to, co prožívají v tom mateřství.

Takže to zklamání je v tom, že to město se zas až tak nestará co takhle malé děti budou dělat ve volném čase. Myslely jsme si, že by z jejich strany mohlo být víc impulzů. Ale zvládly jsme to samy.

11. Co Vás při zařizování potěšilo?

Potěšil nás finanční dar, který jsme nakonec dostaly od městského úřadu. Ze začátku je to hodně o těch penězích a o vstřícnosti. Dostaly jsme 30 tis. na start a ještě Zbraslavská kulturní společnost nás podpořila. Takže jsme si mohli koupit koberec, renovovat prostory a koupit vybavení. Taky škola nám dala starý vyřazený nábytek, tak jsme ho renovovaly a používáme ho. Tak to nás potěšilo.

12. Byla jste v obci kde jste MC zakládala nově přistěhovaná nebo starousedlík?

Nejsem starousedlík. Bydlím kousek za Zbraslaví, v Lipencích. Michaela také není starousedlík, ta je ze severních Čech, ale bydlí tady už asi 7 let. Ale ty ostatní holky které to dělají s námi, teď je nás sedm, ty jsou starousedlice.

13. Věnujete se MC ještě dnes? Proč?

Věnuji se MC. Nedělám lektora. Já se starám o tu finanční část – rozpočty, daňová příznání. Děláme podvojně účetnictví. Děláme to dobrovolně, bez finanční odměny. Ale zase máme výhody že naše děti neplatí kurzovné a neplatíme členské poplatky.

14. Dá se ve vašem MC počítat s finanční odměnou?

Finanční odměnu u nás dostává uklízečka a lektoři. My dobrovolníci, co děláme tu podporu, support, tak si odměny nedáváme. Já mám politiku, že kdyby se mezi nás sedm dostaly peníze, tak to udělá zlou krev. Myslim si že je lepší, že jsme si řekly jaké máme úlevy, že ty naše děti můžou chodit zadarmo do kurzu...

Lektoři dostávají 150- 200,-Kč na hodinu čistého.

15. Měla jste dříve zkušenost s organizováním práce ostatních?

Měla jsem zkušenost. Pracovala jsem v reklamní agentuře kde jsem vedla tým. Míchala ta také vedla tým. Ta dělala sociologické průzkumy, monitorování veřejného mínění. Takže taky neměla problémy.

5.5 Rozhovor s Rut Kolínskou

MC YMCA Praha, Praha 1, 15 let činnosti

1. V jakém roce jste MC zakládaly?

První mateřské centrum jsem zakládala v roce 1992.

2. Kde?

V YMCA, Na poříčí, Praha 1.

3. Kolik vám tehdy bylo let?

Bylo mi 39 let.

4. Měla jste v té době děti? Kolik? Jak starých?

Měla jsem tehdy 5 dětí. Nejmladší dcera měla při zakládání něco přes rok. Dvě děti byly předškolní, nejstarší dcery už se to moc netýkalo.

5. Jaké máte vzdělání? Souvisí nějak s prací v MC?

Vytudovala jsem před narozením druhého dítěte etnografii – folkloristiku na Filosofické fakultě, ale nikdy jsem to jako profesi nedělala.

6. Co vás vedlo k tomu MC založit?

To je historie, která už se stala otřepanou povídkou. Byla jsem k tomu vlastně nějakým

způsobem donucena, respektive ta myšlenka mi byla vštípena Alenou Wágnerovou, moravskou žurnalistkou a socioložkou, která žila a dosud žije v Německu. Zнала mateřská centra v Německu a zdálo se jí, že je to ideální myšlenka pro matky v tehdejším Československu po revoluci. Přijela sem s tou myšlenkou někoho najít a úplně náhodně si na ulici našla mě. Potom mi posílala materiály o MC. Pak zorganizovala seminář a exkurzi v Mnichově, kde jsem si řekla, že musím něco takového zkusit i tady u nás.

7. Co jste od toho očekávala? Naplnila se vaše očekávání?

Měla jsem vidinu MC v Německu, říkala jsem si, že se pokusím vybudovat jedno MC u nás, a tím že bude moje mise splněna. Najednou jsem zjistila, že je to myšlenka, která potrefuje tolik lidí, zejména maninek, že jsem si řekla, že by bylo potřeba aby bylo víc mateřských center.

8. Jaká byla podpora ve vašem okolí (kamarádi, rodina)?

Bez podpory manžela bych to nikdy nemohla dělat a jeho podpora byla opravdu velká. To pochopení jsem vlastně našla v té nejbližší rodině včetně dětí která se mnou navštěvovala MC. U kamarádů v těch počátcích to bylo tak, že před těmi 15-ti lety měli pocit, že je to něco tak nadstavbové a elitářské, že si spíš ťukali na hlavu. Postupem času, kdy jsem centrům začala věnovat hodně času a dělala jsem to dobrovolně bez nároku na odměnu, protože peníze nebyly, tak si o mně říkali, že jsem blázen.

9. Začínala jste s tím sama nebo s kamarádkami? S kým?

Když jsme se v tom prvním MC dali dohromady, bylo nás několik známých. Vlastně jsme se ani moc dobře neznali. Každý přivedl nějaké známé a celkem snadno jsme se skamarádili. Třeba Maruška Nováková potom založila Klubíčko na Černém mostě a věnuje se tomu do dneška. Z toho prvního centra pak vzniklo několik dalších. Ty, co chodili z dálky chtěli mít MC někde blízko sebe. Zkamarádily jsme se, takže se rádi vidíme i dnes.

10. Co vás zklamalo?

Před revolucí jsem žila jaksi stranou, tak jsem očekávala, že po revoluci se všechno otevře a všichni se budou snažit občanskou společnost vytvářet a politika tomu bude nakloněna. Nějak mi přijde, že to tempo je pomalé, spíš je zklamání, že nejde všechno tak rychle jak by si člověk představoval. O to víc mě ale těší, že myšlenky mateřských center se šíří a že je to myšlenka, která chytne mnoho maminek a že jim mnoho přináší. Když je člověk aktivní v MC tak musí strašně moc vydávat, ale přirozenou cestou dostává zpátky

tolik kolik dává. Jinak by to ty maminky nedělaly. Další věc, která mě trochu zklamala, že když se zakládala oficiální síť, tak se do toho lidem moc nechtělo. Pak pochopili že je to potřeba, ale vznikly takové dvě skupiny. Větší skupina byla ta co měla zájem a ta menší taková trošku „zlobivá“. V první fázi do Síťě vstoupily asi jen 3/5 tehdejších center. Přestože jsem i těm ostatním morálně i fyzicky se zakládáním pomáhala, tak se nestaly členy. Asi nepochopily sílu společného hlasu.

11. Co Vás při zařizování potěšilo?

Potěšil mě ten první moment, že když se v Ymce objevil ten prostor, že tehdejší programová sekretářka okamžitě pochopila tu myšlenku a byla tomu velmi nakloněna. A těší mě dodneška, že kolem MC je spousta pozitivního. Je to prostředí kde se lidé snaží řešit problémy tak, aby to vyhovovalo širokému okolí. A úplně nejvíc mě těší, že ty mámy jsou mnoho kroků napřed před většinovou společností.

12. Byla jste v obci kde jste MC zakládala nově přistěhovaná nebo starousedlík?

V Praze bych řekla že se skoro všichni cítí jako přistěhovanci. Dělá to ta anonymita. Já nejsem původně z Prahy, přišla jsem v 18 letech na studium do Prahy a skončila jsem tady.

13. Věnujete se MC ještě dnes? Proč?

Svému MC už se moc nevěnuji, občas tam ráda zajdu. Postupem času jsem si po německém vzoru řekla, že by ta MC u nás měla mít nějaké společenství, možnost výměny zkušeností a spolupráce. Takže se mateřským centrům věnuji a dělám to už 15 let.

14. Dá se ve vašem MC počítat s finanční odměnou?

V mateřských centrech, aspoň v těch prvních fázích, jsou finance složité. Většinou to ty osoby dělají zadarmo. Dnes už se ale dá nějaké peníze získat. Nedělat to na úkor finančního rozpočtu rodiny a třeba i něco přinést. Není to lukrativní zaměstnání co se peněz týká. Je to lukrativní na vztahy a na efekt, který to přináší. V MC se asi nemůžou angažovat všichni protože to vyžaduje osobní nasazení a pochopení, že dostávám ze své práce jako odměnu něco úplně jiného než peníze. A jsou lidé, kteří jsou rádi a přijímají to takhle a jsou si toho vědomi. Je nesmírně důležité pochopení ze strany rodiny

15. Měla jste dříve zkušenost s organizováním práce ostatních?

Já jsem vyrostla na evangelické faře kde se organizovalo spousta různých aktivit, takže jsem jakoby vyrostla v tom neklidu těch organizátorů a aktérů a aktivistů, že mě to bylo

víceméně přirozené. Mám pocit, že kdybych žila v jiné době, tak bych k té etnografii a folklorostice neměla tak silný vztah abych to chtěla studovat. Asi bych dneska víc inklinovala k sociální práci, nebo tímto směrem zaměřené práci, rozhodně práci s lidmi.

OTÁZKY NAVÍC:

16. Jak jste spokojená s dnešní situací MC?

Já jsem hrozně ráda, že se podařilo při tom šíření myšlenky MC nechávat prostor pro zakladatelky aby MC bylo takové jaké ho chtějí. Nějaké základní standardy nebo mantinely tam jsou vymezené, ale ta náplň je různá a to je dobré, protože to myslím přispívá k množení MC. Těch center opravdu přibývá každým dnem, dneska jich už je 213 nebo 214. Mě těší že MC plní svůj účel a to velmi cíleně. Samozřejmě trápí mě, že ještě nemají zakotvení tak jako sociální služby, ale pracuje se na tom a myslím, že už brzy to bude hotové a že i ta pozice center bude lepší. Fascinuje mě kolik nápadů maminky mají, kolik vzniká projektů.

17. Čekala jste, že v ČR budou mít MC takový úspěch?

Mě to samozřejmě nenapadlo, že se to bude tolik vyvíjet a že to takhle půjde, nenapadlo mě že se kvůli tomu ani nedostanu ke své původní profesi. I když, vždycky říkám, že to studium etnografie, studium pospolitosti venkovského lidu má s tímto modelem mnoho společného. Ten pocit, že vzniklo něco takového a že jsem měla možnost být při tom, je naprosto skvělý.

18. Co vás ve vývoji MC překvapilo mile a co naopak nemile?

Samozřejmě ten vývoj měl svoje období, vždycky se střídáním maminek, byly doby kdy mě tam bavilo chodit víc, protože ta skladba těch maminek seděla lépe mé krevní skupině, než když tam přijdou lidé s jejichž názory třeba tolik nesouhlasíte. Ale i to považuju za dobrý moment, protože si člověk uvědomí kde žije, s kým žije a co třeba by chtěl nebo nechtěl. Nemile mě překvapilo to o čem už jsem mluvila u otázky zklamání. Ten nezájem zapojit se do činnosti oficiální Síťě. Pořád je víc těch co jenom konzumují, než těch co přidávají do společného balíku práce. Těší mě, že se nám postupně daří etablovat se na politickém poli.

19. Jaký máte s MC cíl do budoucna? Jaký očekáváte vývoj?

Já bych ráda docílila toho, že MC budou mít svoji kapitolu ve státní správě a samosprávě. Mám takový horizont 5 let, kdy se ta má práce završí a já odkráčím a budu s nějakými

pletacími dráty nebo paličkami nebo pletením na rámu skrz tu práci dívat jak MC kvetou. Ještě chvíli u nás bude trvat období rozvoje, kdy budou vznikat MC, když se člověk podívá na mapu po republice, tak ještě pořád není dostatečně pokrytá. Věřím tomu, že MC se stanou základním prvkem infrastruktury v obcích.

20. Co podle vás v dnešních MC chybí?

Myslím si, že stále chybí to pochopení, že MC není centrum, které si založily 3 maminky a ony tam mají všechno zařízené a ony tam mají všechno udělat a my jsme jen ti konzumenti. To vědomí, že to tak není si myslím, že není pořád ještě pochopeno. Souvisí to i s pochopením vůbec smyslu občanské společnosti a zapojením každého. Jinak samozřejmě chybí dostatek financí aby ta MC mohla sloužit ještě lépe a aby to nebylo na úkor těch vlastních rodin.

21. Jaký je rozdíl mezi českými MC a centry jinde na světě?

Já mám pocit, když dneska zavítám do nějakého MC v Německu, že nás skoro odlišuje už jen ten jazyk. Musíme porovnávat tu ekonomickou situaci v těch poměrech a ne ve výsledku. Je pravda, že se tam daří nějaké ty služby platit a je to tím, že si sehnali sponzory a i nějaké ty právní formy jsou tam trošku lepší, než u nás. A taky bych řekla, že ta společnost zejména na západě nemá ten hendikep 40 totalitních let, takže ti lidé tam mají to angažmá v občanské společnosti daleko větší.

6 ZHODNOCENÍ OTÁZEK

Odpovědi respondentek byly velmi pestré, přesto se dá nalézt mnoho společného.

Všechny zakládaly MC v době, kdy měly malé děti, většinou měly potřebu něco dělat, mít kam chodit s dětmi. Všechny dotazované měly velkou podporu ve své rodině, většina měla organizační zkušenosti. Naopak vzdělání evidentně u těchto žen nehraje roli, vystudované obory byly velmi různé. Zdá se, že to, jestli jsou zakladatelky v místě zakládání starousedlice či „náplava“ nehraje roli. Finanční odměna je v MC obecně zanedbatelná či žádná. Kompenzací je možnost setkání se ze zajímavými lidmi a seberozvíjení.

6.1 CO MĚ V ODPOVĚDÍCH ZAUJALO

Štěpánka Phillipová: *„Očekávala jsem od toho, že bude místo pro setkávání a pro aktivity, které člověk jinak nemůže prosadit. Aby někde vzniklo pískoviště, když přijde někam Phillipová, že chce pískoviště, tak ho prosazuje daleko hůř než když přijde MC za kterým je záštita“* - To je jedna z věcí, která je podle mě největší výhodou MC, možnost společně prosazovat změny v obcích ve prospěch rodin s dětmi.

Petra Štěpová: *„Co je docela zajímavé, že dneska už jsou centra rozprostřená skoro všude po takhle velkých obcích a začínají vznikat na úplně malinkatých vesničkách. Ted' jak pomáhám, tak se na mě obrací čím dál častěji z menších vesniček. Já mám radost, myslím si, že to vychází z té přirozené potřeby. Tam kde je školka tak možná jednou bude i mateřské centrum jako předškolkové zařízení. „- V uplynulých letech výrazně ubylo jeslí a školek. Často se děti dostanou do mateřské školy až poslední rok před nástupem do školy. Pokud děti nemají kolem sebe vrstevníky, je MC jednou z možností, jak se se svými vrstevníky mohou děti stýkat. I když děti mají možnost školku navštěvovat, jsou MC ideálním přechodem mezi domácím prostředím a školkou.*

Jitka Klinkerová: *„Mě na začátku ten koncept připadal naprosto geniální a smysluplný, že mi přišlo absurdní, že to předtím neexistovalo. To, že centra tak přibývají může být dané i tím, jak se ted' lidé hodně stěhují. Přijdou někam, kde nikoho neznají a mají potřebu se s někým seznámit. „- To mohu potvrdit z vlastní zkušenosti.*

Lenka Klímová: „Zklamal nás hlavně přístup městské části. Myslely jsme si, že nám půjdou víc na ruku. Že nám pomůžou víc s hledáním prostor... Takže to zklamání je v tom, že to město se zas až tak nestará co takhle malé děti budou dělat ve volném čase. Myslely jsme si, že by z jejich strany mohlo být víc impulzů Ale zvládly jsme to samy. “- Na tomhle příkladu je možné demonstrovat význam občanské společnosti. Když lidé mají potřebu něco měnit a mají dostatek energie, mají možnost si to vybojovat.

Rut Kolínská: „Myslím si, že stále chybí to pochopení, že MC není centrum, které si založily 3 maminky a ony tam mají všechno zařízené a ony tam mají všechno udělat a my jsme jen ti konzumenti. To vědomí, že to tak není si myslím, že není pořád ještě pochopeno. Souvisí to i s pochopením vůbec smyslu občanské společnosti a zapojením každého“- Je dobré, když jsou lidé aktivní a zapojují se do řešení věcí, které se jich týkají. Na druhou stranu si myslím, že je přirozené, že jsou lidé aktivní I pasivní a že mnohdy záleží na situaci. Myslím, že je mezi lidmi hodně těch, kteří v sobě přirozeně mají potřebu něco dělat a dělají to rádi. A je bezvadné, že tuto svou energii částečně poskytnou těm, kterým se zrovna nedostává. Z pasivních navštěvníků se časem mohou stát aktivní a není dobré „lázat to přes koleno“. Samozřejmě nesmí být pasivita jednoho člověka na úkor druhého, aktivního.

ZÁVĚR

Letos se slaví 15. výročí od založení prvního mateřského centra u nás. Vhledem k tomu, jak rychle několik posledních let centra přibývají, mi přišlo zajímavé se o nich dozvědět víc a pochopit jejich význam pro společnost. Mateřská centra se na první pohled mohou zdát jako pouhé sdružení pro matky, které se na „dovolené nudí a neví coby“. Ve skutečnosti jde o nový fenomén občanské společnosti. Rychlé přibývání počtu těchto neziskových zařízení dokládá, že si pomalu začínáme zvykat na možnosti demokracie. Mateřská centra nežijí jen samy pro sebe, tedy aktivitami pro maminky a jejich děti, ale snáží se navíc zlepšovat podmínky života v obcích. Zakladatelka prvního MC v ČR, Rut Kolínská, věří v to, že postupně se po vzoru Německa rozšíří mateřská centra u nás na komunitní sdružení pro všechny generace.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] Poláčková, Z. *Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity*, Vyd. 1., Praha: Portál, 2005, ISBN 80-7178-694-2

[2] Kolínská, Rut, *Mateřská centra*, Praha: Pražské matky, 2005, ISBN 80-901864-0-8

INTERNETOVÉ ZDROJE

[http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_p=6&PC_8411_l=83/1990&PC_8411_ps=10#10821\)](http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_p=6&PC_8411_l=83/1990&PC_8411_ps=10#10821)

<http://www.materskacentra.cz/>

ODKAZY

www.mine.cc

www.materskacentra.cz

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MC Mateřské centrum

OS Občanské sdružení

EU Evropská unie

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1- Otázky do rozhovoru

PŘÍLOHA P I: OTÁZKY PRO ROZHOVOR

- 1. V jakém roce jste MC zakládaly?**
- 2. Kde?**
- 3. Kolik vám tehdy bylo let?**
- 4. Měla jste v té době děti? Kolik? Jak starých?**
- 5. Jaké máte vzdělání? Souvisí nějak s prací v MC?**
- 6. Co vás vedlo k tomu MC založit?**
- 7. Co jste od toho očekávala? Naplnila se vaše očekávání?**
- 8. Jaká byla podpora ve vašem okolí (kamarádi, rodina)?**
- 9. Začínala jste s tím sama nebo s kamarádkami? S kým?**
- 10. Co vás zklamalo?**
- 11. Co Vás při zařizování naopak potěšilo?**
- 12. Byla jste v obci kde jste MC zakládala nově přistěhovalá nebo starousedlík?**
- 13. Věnujete se MC ještě dnes? Proč?**
- 14. Dá se/dalo se ve vašem MC počítat s finanční odměnou?**
- 15. Měla jste dříve zkušenost s organizováním práce ostatních?**